

Interreg
Greece-Bulgaria
QUALFARM
European Regional Development Fund

НОВАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА – ГРИЖА ЗА ОЩЕ ПО- КАЧЕСТВЕНА ЗЕМЕДЕЛСКА ПРОДУКЦИЯ

**Общата селскостопанска политика и нейната
същност и особености през новия програмен
период**

**Съюз за възстановяване и развитие
Хасково 2022 г.**

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОМЯНА

Производството на земеделски продукти е изправено пред редица икономически, социални и екологични предизвикателства, особено в условията на пандемия.

То трябва да:

- осигурява едновременно устойчивост на стопанствата;
 - задоволява потребностите от достъпна и качествена храна;
 - повишава добавената стойност чрез високо технологични преработвателни предприятия;
 - бъде съобразено с очакванията на следващите поколения, като използва разумно природните ресурси и да укрепи жизнеспособността на селските райони.
 - Необходимо е да продължава да концентрира усилията за насърчаване и моделиране на конкурентоспособен селскостопански сектор, способен да се справи с кризи и рискове от различно естество.
-

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОМЯНА

- Нарастващите предизвикателства в световен мащаб изискват ОСП да продължи да бъде силна и адекватно финансирана общностна политика.
- За постигане на желаните резултати от предстоящия процес на модернизиране и опростяване, политиката се запазва досегашния балансиран подход, основаващ се на двата стълба с конкретни цели и сфери на подпомагане, чрез взаимно допълващи се инструменти. Възможността за трансфер между двата стълба се запазва.
- С цел гарантиране на дългосрочната стабилност и предвидимост за селскостопанския сектор, фокусът се поставя върху подобряване на съществуващата структура и мерки на политиката и интегрирането им с други политики, а не върху преразглеждането на основната политика.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОМЯНА

- Общата селскостопанска политика е пазарно ориентирана, с опростени правила и гарантиращи финансиране за тяхното прилагане, основана на принципите на солидарност и социална справедливост. Тя е гъвкава и прозрачна, осигурява оптимално оползотворяване на предоставените за нейното реализиране финансови средства и показва на обществеността необходимостта и ефективността от инвестирането на обществени средства за нейното реализиране.
- Проблем за фермерите и за администрацията представлява и непрекъснатото усложняване на прилаганите схеми и мерки за подпомагане, затова са планирани реални и ефективни действия за опростяване на ОСП.
- С цел минимизиране на изкривяванията в конкурентоспособността между земеделските стопанства в ЕС се въвежда регулация, която подпомага процеса към действително сближаване между държавите членки и осигуряване на равнопоставени условия на ниво ЕС.
- Европейският фонд за гарантиране на земеделието и Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони си взаимодействат с останалите Европейски структурни и инвестиционни фондове по ефективен и опростен начин, с цел интегрирано развитие на териториите.

Новата ОСП 2021-27
още по-зелена

- В контекста на намаляващия общ бюджет на ОСП, увеличаващите се зелени мерки, допринасящи в по-голяма степен за изпълнението на общите ключови цели на ЕС в областта на околната среда и климата, е основния въпрос, водещ към промяната на ОСП.

НОВАТА ЗЕЛЕНА АРХИТЕКТУРА НА ОСП 2021-27

Доброволни
за фермерите

Задължителни
за фермерите

ПРОМЕНИ

Други основни въпроси в новата ОСП са:

- намирането на начини за опростяване и модернизиране на политиката, насърчаване на иновациите;
- даване на ясен отговор на обществените опасения относно качеството на храните и използваните производствени методи;
- насърчаване на по-голям растеж и работни места в селските райони.

Бяха направени две основни структурни промени, за да се постигне това:

- 1). преразглеждане и реструктуриране на отговорностите между ЕС и държавите-членки;
 - 2). прехвърляне на фокуса на плащанията и подкрепата от спазването на правилата, определени на равнище ЕС, към фокусиране върху изпълнението им.
-

ПРОМЕНИ

- Новите промени за ОСП 2021-27 осигуряват **обща рамка, в обхвата на която ще трябва да се вместят националните мерки на държавите-членки**. Тази рамка определя редица цели на равнище ЕС (основни и специфични) и предоставя **набор от много опростени правила за проверките и контрола на разходите от държавите-членки** (единен одит, системни проверки, годишно уравниване).
- Представяме ви набор от общи показатели и набор от интервенции, които могат да бъдат адаптирани от държавите-членки, за да посрещнат собствените си нужди, доколкото те са адресирани и кореспондират с общите цели на ОСП.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА НОВАТА ОСП:

- Насърчаване на интелигентен, устойчив и диверсифициран селскостопански сектор, който да гарантира продоволствената сигурност;
- Да подкрепи действията за опазване на околната среда и климата и да допринесе за целите на Съюза, свързани с околната среда и климата;
- Укрепване на социално-икономическата структура на селските райони;
- И една хоризонтална цел: *Модернизиране на сектора чрез насърчаване и споделяне на знания, иновации и цифровизация в селското стопанство и селските райони и насърчаване на усвояването.*

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА НОВАТА ОСП:

- Във връзка с по-горе споменатите основни цели, се формулират и следните 9 специфични цели, в която посока и обхват, всяка страна членка ще трябва да предложи своите мерки за прилагане на ОСП на национално ниво.

ЗНАЧЕНИЕ НА ОСП ЗА БЪЛГАРИЯ

България подкрепя и отчита предприетите през последните години промени на Общата селскостопанска политика, целящи повишаване на пазарната ориентация на европейското земеделие и стабилизиране на Единния пазар на ЕС.

Европейският модел на земеделие е доказал своите предимства и жизнеспособност и това налага запазване и по-нататъшно развитие на Общата селскостопанска политика, в условията на новите предизвикателства.

За постигане на желаните резултати от предстоящия процес на модернизиране и опростяване, политиката трябва да запази досегашния си балансиран подход, основаващ се на двата стълба с конкретни цели и сфери на подпомагане чрез взаимно допълващи се инструменти.

ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ

Директните плащания са многофункционален елемент на Общата селскостопанска политика.

Директните плащания подкрепят доходите на стопанствата, гарантирайки устойчивостта на селското стопанство, поддържането на жизнеспособно производство на храни и продоволствена сигурност.

Тази подкрепа позволява на фермерите да предоставят, в допълнение към производството на храни, жизненоважни обществени блага, като например екосистемни услуги, заетост, управление на ландшафта и поддържане на жизнеспособността на икономиката.

ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ

В периода 2023-2027 г. директните плащания осигуряват:

- подкрепа и стабилизиране на селскостопанските доходи;
- ефективно използване на природните ресурси;
- равнопоставеност на единния пазар на ЕС;
- компенсация за прилагането на високи производствени стандарти и екологични изисквания на ЕС и
- подпомагане на уязвими сектори.

ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ

В периода 2023-2027 г. директните плащания осигуряват:

- подкрепа и стабилизиране на селскостопанските доходи;
 - ефективно използване на природните ресурси;
 - равнопоставеност на единния пазар на ЕС;
 - компенсация за прилагането на високи производствени стандарти и екологични изисквания на ЕС
- и
- подпомагане на уязвими сектори.

СХЕМАТА ЗА ЕДИННО ПЛАЩАНЕ НА ПЛОЩ

Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) доказва своята ефективност, ефикасност и прозрачност и се запазва в бъдещата ОСП. СЕПП има редица положителни страни – сравнително ниска степен на бюрократичност, опростеност и яснота на изискванията.

Посредством СЕПП се предоставя базово подпомагане за фермерите като критериите са разбираеми, обективни и опростени. Прилагането на принципите на СЕПП подпомага изпълнението на целта ОСП да бъде опростена и разбираема за фермерите.

ЗЕЛЕНИ ПЛАЩАНИЯ

- Зелените плащания са начин за доказване на обществената значимост на ОСП не само за осигуряване на хранителни продукти, но и като фактор за екологична устойчивост на територията.
- Зелените директни плащания имат принос в преодоляването на глобалното предизвикателство за борба с климатичните промени.
- Въвежда се опростяване с цел да бъдат по-разбираеми за фермерите и в същото време да носят екологична полза.
- Ще се предоставя възможност на държавите членки за гъвкав избор на „зелени инструменти“, съобразени и адекватни на регионалните особености и ограничения.

ОБЩА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПАЗАРА

- През последните години Общата организация на пазара доказва своето значимо място в ОСП. Тя съдържа поредица механизми, които **насърчават конкурентоспособността на производството и регулират пазара на чувствителните продукти в рамките на ЕС**. Тези механизми **предлагат гаранции** в зависимост от спецификата на съответните продукти и затова са важни за значението на ОСП.
- Разработва се **правна база**, която да дава възможност на земеделските производители да знаят на какво могат да разчитат.
- Създават се възможности за тяхното **прилагане съобразно спецификата на ситуацията в отделните държави членки**.
- Залага се на **по-интензивно насърчаване на късите вериги за доставка**.

УПРАВЛЕНИЕ НА КРИЗИТЕ

- Едно от предизвикателствата пред ОСП след 2020 г. е увеличаването на устойчивостта на земеделския сектор с цел справяне с бъдещите кризи.
- ОСП търси средносрочни решения за създаване на механизъм за прилагане на комплекс от взаимно допълващи се мерки, които да се прилагат до постигане на трайно възстановяване на нивата на цените и стабилизиране на пазара на продуктите.
- Осигуряват се нови, гъвкави и бързоприложими инструменти, които подкрепят фермерите при пазарни кризи, като правото за вземане на решения се предоставя на самите държави членки.
- Създават се ясни правила за разходване на резерва, така че средствата, предназначени за справяне с извънредни ситуации, да бъдат лесно достъпни и оптимално разпределени.

ВЕРИГА НА ДОСТАВКИТЕ И НЕЛОЯЛНИ ТЪРГОВСКИ ПРАКТИКИ (НТП)

- Дългосрочните перспективи за селско стопанство ще се подобрят само ако се подобри конкурентоспособността на производството и се повиши делът за земеделските производители на добавената стойност по веригата на доставки.
- С цел укрепване на позициите на земеделските производители при договаряне, се планира да се предприемат действия за насърчаване сдружаването на производителите в организации на производители, както и за по-добро насочване на подпомагането към организации на производители. Именно чрез сдружаването в такива структури ще се укрепят позициите на земеделските производители във веригата на доставки.

ВЕРИГА НА ДОСТАВКИТЕ И НЕЛОЯЛНИ ТЪРГОВСКИ ПРАКТИКИ (НТП)

Работи се за създаване на хоризонтална нормативна уредба за ограничаване на нелоялните търговски практики в агрохранителната верига на ниво ЕС, която да обхваща уреждането на обществените отношения, свързани със стабилизирането на хранителната верига и отделните звена от нея.

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Подпомагането по Втори стълб ще допринася за:

- изравняването на различията в развитието на селскостопанския сектор и регионите;
- укрепване на пазарните позиции на производителите и преработвателите;
- насърчаване развитието на икономически, социални и екологични дейности в селските райони, като същевременно се гарантира устойчивото и ефективно използване на природните ресурси;
- опазване на биоразнообразието;
- насърчаване на биоземеделнието;
- Насърчаване на иновациите
и
- навлизането на млади и нови хора в сектора.

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Подкрепата по Втори стълб на ОСП осигурява:

- Разширяване на възможностите за специфична подкрепа за регионите, за да удовлетвори нуждите на земеделските стопани и местното население.
- Предвид това, че голяма част от селските райони са разположени на територии с природни ограничения, където **доходът на глава от населението е значително по-нисък от средния за Европа**, развитието им продължава да бъде важно предизвикателство за устойчиво териториално сближаване, което изисква адекватна финансова подкрепа, насочена към **повишаване на заетостта и жизнения стандарт.**

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- **Гъвкавост при насочване на подпомагането.** При подпомагането по Втори стълб се предоставя по-голяма свобода на ниво държава при определяне на приоритетните области, в които да се насочва финансовата подкрепа.
- **Модернизация и въвеждане на иновации.** Подкрепата по стратегиите допринася за съществено повишаване на производителността на труда в селскостопанския сектор, преминаването към по-ефективни методи на производство, щадящи околната среда, ефективно използване на природните ресурси и осигуряването на възможности за произвеждане на качествени храни и продукти за населението.

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- Гъвкави, регионално насочени мерки за опазване на околната среда и промените в климата. Отчитайки регионалните специфики и настъпващите климатични промени, ОСП осигурява финансирането на достатъчно гъвкави и адаптивни практики с цел опазването на биоразнообразието, количеството и качеството на водите, намаляване на замърсяването при източника му и защитата на горските територии, които допълват по-широкото навлизане на биологичното производство, осигуряващо здравословни и качествени хранителни продукти за крайния потребител.

РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- Увеличава се подкрепата на МИГ-овете, като се определят унифицирани правила за прилагане на подхода Лидер и се включват възможностите за многофондовото финансиране на стратегиите.
- ЛИДЕР продължава да събира, а не да разделя местните общности, което ще доведе до подобряване на тяхното благосъстояние и условията им за живот, като се продължи процеса на подобряване на връзките между селските и градските такива.
- Продължава се с подкрепата за работата с мрежа на местно, регионално, национално и транснационално ниво.

НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАГУБИТЕ ЗА ХРАНА ВЪВ ФЕРМАТА

Справянето със загубата и разхищението на храни е от ключово значение за постигането на устойчивост . Намаляването на разхищението на храни води до икономии за потребителите и операторите, за оползотворяването и преразпределянето на хранителни излишъци, които иначе биха били пропилени, имат важно социално измерение. Това също така има връзка с политиките за оползотворяване на хранителни вещества и вторични суровини, производството на фуражи, безопасността на храните, биологичното разнообразие, биоикономиката, управлението на отпадъците и енергията от възобновяеми източници.

Как ЕС се бори със загубата и разхищението на храна?

Загубата и разхищението на храна са част от
ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ

план за действие за кръговата икономика

стратегия „От фермата до трапезата“

стратегия за биологичното разнообразие

Приоритетен ред за намаляване на загубата и разхищението на храна

ПРЕДОТВРЯВАНЕ

на първо място
избягване на
загубата и
разхищението на
храна

ПОВТОРНА УПОТРЕБА

повторна употреба за
консумация от човека
чрез редистрибуция
и хранителни банки
или пренасочване за
хранене на животни

РЕЦИКЛИРАНЕ

ревалоризиране на
страничните продукти
и повторна употреба
на хранителните
вещества, например за
компост

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

изгаряне с
възстановяване на
енергията

Действия на равнище ЕС

подобряване
на мониторинга
и събирането на
данни

фокус върху
предотвратяването на
загубата и разхищението
на храна

подкрепа за
даряването на
непродадената
храна

редовен преглед
на напредъка на
националните мерки
(2018, 2020)

Източник: FUSION 2016, данните са за ЕС-28.

Council of the European Union
General Secretariat

© European Union, 2020
Reproduction is authorised, provided the source is acknowledged

ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА

- В условията на пандемията от COVID-19 отчетливо пролича колко е важно да има надеждна и гъвкава продоволствена система, която функционира при всякакви обстоятелства и е в състояние да осигури достъп до достатъчно доставки на храни за гражданите, които те да могат да си позволят.
- Пандемията ни накара да осъзнаем пределно ясно взаимовръзките между нашето здраве, екосистемите, веригите на доставки, моделите на потребление и ограничените възможности на планетата.
- Очевидно е, че трябва да правим много повече, за да поддържаме здравето на хората и на планетата. Сегашната пандемия е само един пример.
- Зачестилите засушавания, наводнения и горски пожари, както и появата на нови вредители ни напомнят постоянно, че нашата продоволствена система е под заплаха и трябва да стане по-устойчива и по-гъвкава.

ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА

- Европейските храни вече са световен стандарт за храни, които са безопасни, изобилни, питателни и висококачествени. Това е плод както на дългогодишните усилия на ЕС чрез политиката си да закриля здравето на хората, животните и растенията, така и на труда на земеделците, рибарите и производителите на аквакултури.
- Сега европейските храни трябва да се превърнат и в световен стандарт за устойчивост. Настоящата стратегия има за цел да отдаде дължимото на земеделците, рибарите и другите оператори в продоволствената верига, които вече са преминали към устойчиви практики, да създаде условия и останалите да извършат този преход и да разкрие допълнителни възможности за техните предприятия.
- Селското стопанство на ЕС е единствената голяма система в света, която е намалила емисиите на парникови газове (с 20 % от 1990 г. насам).

ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА

- Въпреки това производството, преработването, търговията на дребно, опаковането и транспортирането на храни са сериозен източник на замърсяване на въздуха, почвите и водите, както и на емисии на парникови газове, и оказват голямо влияние върху биологичното разнообразие.
- Въпреки че в ЕС преходът към устойчиви продоволствени системи вече започна в много области, продоволствените системи продължават да са един от основните фактори за изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда.
- Налице е неотложна необходимост да се ограничи зависимостта от пестициди и антимикробни средства, да се намали прекомерната употреба на торове, да се разшири биологичното земеделие, да се подобри хуманното отношение към животните и да се възстановява биологичното разнообразие.

БОРБА С ИЗМАМИТЕ С ХРАНИ ПО ВЕРИГАТА ЗА ДОСТАВКИ НА ХРАНИ

Измамите с храни застрашават устойчивостта на продоволствените системи. Така потребителите се заблуждават и не могат да правят информиран избор. Тези измами застрашават безопасността на храните, лоялните търговски практики, гъвкавостта на пазарите на храни и в крайна сметка — единния пазар.

Ето защо от решаващо значение е да има политика на нулева толерантност с ефективни възпиращи мерки. Комисията ще активизира борбата с измамите с храни, за да се постигнат равноправни условия за операторите и да се укрепят правомощията на контролните и правоприлагащите органи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Европейският зелен пакт е възможност за съчетаване на нашата продоволствена система с нуждите на планетата и за положителен отговор на стремежите на европейците за здравословна, отговаряща на условията за справедлива търговия и щадяща околната среда храна.
- **Целта на стратегията а зеления пакт е продоволствена система на ЕС да се превърне в световен стандарт за устойчивост.**
- Преходът към устойчиви продоволствени системи изисква колективен подход с участието на публичните органи на всички равнища на управление (включително градовете, селските и крайбрежните общности), участниците от частния сектор по цялата верига за създаване на стойност в областта на храните, неправителствените организации, социалните партньори, представителите на академичните среди и гражданите.

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на тази презентация е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

